O’ZBEKISTON RESPUVLIKASI OLIY VA O’RTA MAXSUS TA’LIM VAZIRLIGI

RO’YXATGA OLINDI
№ vm – 343 - 5A340603 – 2.09
« 1 **»** Iyul **2003 y**

«TASDIQLANDI»
O’zbekiston Respublikasi
Oliy va o’rta maxsus
ta’lim vazirligi

____

« 8 **»** Iyul **2003 y**

MOLIYa STRATEGIYaSI fanidan DASTUR

Oliy ta’limning 340000 —«Biznes va boshqaruv» ta’lim sohasidagi 5A340603 — «Moliya, pul iuomalasi va kredit» magistratura mutaxassisligi uchun

Toshkent-2003

Tuzuvchilar: dots. Jamalov X.N.,
dots. Alieva L.K.

Taqrizchilar: prof. Vahobov A.V.,
dots. Mamatxonova Z.M.

Dastur moliya strategiyasini tashkil etish hamda boshkdrishning asosiy shakllarini o’z ichiga olgan bo’lib, u iqtisodiy oliy ta’limning magistratura bosqichi 340000 - «Biznes va boshqaruv» sohasi 5A 340601 - «Davlat malag’ini boshqarish» 5A 340602 -«Mahalliy mablaglarni boshqarish», 5A 340603 — «Moliya, pul muomalasi va kredit», 5A 340604 - «Korxonalar moliyasi», 5A 340605 - «Xalqaro moliya», 5A 340606 - «Moliyaviy menejment», 5A 340609 -«Narx belgilash», 5A 340601 - «Xalqaro moliyaviy munosabatlar» mutaxassisligi talabalari uchun mo’ljallangan.

Moliya sohasida faoliyat yurituvchi mutaxassislar uchun ushbu dastur nazariy bilimlarning asosiy yo’nalishlarini belgilab beradi.

Mazkur fanda moliya siyosati strategiyasini belgilash, davlat daromadlari, xarajatlari va qarzlarini boshqarish kabi masalalarning nazariy jihatlari yoritiladi.

Mazkur dastur asosida tashkil etilgan ma’ruzalar, bo’lajak magistlarga moliyani rejalashtirish, moliya siyosati strategiyasini belgilash bilan bog’liq muammolarni echishga ko’maklashuvchi qo’shimcha nazariy bilimlarni beribgina qolmasdan, balki ularni amaliyotga tayyor kadrlar bo’lib etishishiga yordamlashadi.

Данная программа включает в себя основные принципы и методы стратегии современной финансовой политики государства и предназначена для магистрантов специальности «Управление государственными финансами», «Финансы, денежное обращение и кредит», «Финансы предприятий», «Международные финансы», «Финансовый менеджмент», «Ценообразование», «Международные финансовые отношения» сферы «Бизнес и управление». В программе освещены основные направления реформы финансовой системы и пути повышения эффективности финансовой политики государства в Республике Узбекистан, которые отражают суть вопросов лекционных, практических (семинарских) занятий и тем для самообразования. В программе приведен список летературы для изучения предмета на узбекском, русском и английском языках. В конце списка приложены списки сайтов интернета и компьютерных учебных программ по соответствующим темам курса.

The main goal of this manual is to provide necessary skills about Strategy of Modern Financial Policy for Masters of high economic schools.

Economic integration and high level of globalization require to study the experience of Foreign country in the sphere of Strategy of Modern Financial Policy. And these cause the studying according to this program gives to opportunity to be high qualified experts in this area.

In given subjects according to the manual Masters meet the theoretical questions like Definition of Financial Strategy, Management of State income, Public expenditure and Public debt, Managing of International Financial operations, International Trade (export and import operations), questions of carrying out trends, privatization process and so on of the subject of Strategy of Modern Financial Policy .

The rate of given lectures stipulated by the program will help the students to master the basic theoretical aspects necessary for the decision of problems connected with Strategy of Modern Financial Policy.

Dastur Toshkent Moliya instituti Ilmiy Kengashida muhokama qilingan va nashrga tavsiya etilgan (2003 yil 25 aprel, 9-sonli bayonnoma).

Dastur Uzbekistan Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi oliy o'quv yurtlararo ilmiy-uslubiy birlashmalar faoliyatini Muvofiqlashtiruvchi Kengash majlisida muhokama qilingan hamda nashrga tavsiya etilgan (2003 yil 1 iyul, 37-sonli majlis bayoni).

1. SO'Z BOShI

Fanni o'qitishning maqsadi va vazifalari, boshqa fanlar bilan o'zaro bog'lanishi

«Moliya strategiyasi» fanini o'qitishning maqsadi - kelgusida yuqori malakali iqtisodchi-mutaxassislar bo'lib etishadigan magistrantlar uchun davlat moliyasini rejalashtirish istiqbollari, moliya siyosatining strategik va taktik vazifalari haqida nazariy bilimlar berish, ularda davlatning hozirgi davrdagi moliya siyosatining asosiy yo'nalishlari bo'yicha ko'nikmalar hosil qilishdan iborat. Ushbu maqsaddan kelib chiqib, fan o'z predmetini o'rgatish ucho'n quyidagi vazifalarni qo'yadi:

- moliya strategiyasining ijtimoiy-iqtisodiy mohiyati va ahamiyatini o'rganish;
- moliya siyosatining strategik va taktik vazifalarini o'rganish;
- moliyaviy rejalashtirishning tashkiliy tamoyillari, usullari va ushbu jarayonni boshqarishning huquqiy-me'yoriy asoslarini o'rganish;
- mikro va makro darajada moliyaviy rejalashtirish asoslari va xususiyatlarini o'rganish;
- moliya siyosati strategiyasi yuzasidan rivojlangan davlatlar ilgor tajribalari va xususiyalarini o'rganish.

«Moliya strategiyasi» fani «Moliya», «Xalqaro iqtisodiy munosabatlar», «Iqtisodiy nazariya», «Davlat moliyasi», «Chet mamlakatlar moliyasi» kabi fanlardan olingan nazariy asoslarga tayanadi.

Shu bilan birga «Moliya strategiyasi» fani qator maxsus fanlar, jumladan, «Davlat byudjeta», «Maxalliy byudjetlarni shakllantirish va boshqarish», «Nobyudjet fondlar», «Chet mamlakatlar moliyasi», "Korxonalar moliyasi", "Soliq va solikka tortish", "Sug'urta asoslari", "Qimmatli qog'ozlar bozori" kabi fanlarni o'zlashtirish uchun nazariy-uslubiy asos bo'lib xizmat qiladi.

Oliy ta'lim yo'nalishi yoki mutaxassisligi davlat ta'lim standartiga (DTSga) muvofiq ravishda o'quv fani bo'yicha bilim, ko'nikma va malakalarga talablar

Ushbu fanni o'rganish jarayonida talabalar tegishli bilimga, uquvga va ko'nikmalarga ega bo'lishlari lozim. Talabalar umumnazariy fanlardan olgan bilimlari bilan bir qatorda moliyaviy qonuichilik, ommaviy-axborot vositalari orqali kundalik moliyaviy o'zgarishlardan xabardor bo'lishlari lozim. Mazkur fanning asosiy g'oyalarini to'la va muvaffaqiyatli o'rganish uchun talabalar moliya amaliyotida mavjud iktisodiy tahlil usullaridan, motshyaviy rejalashtirish usullaridan foydalana bilishlari lozim.

«Moliya strategiyasi» fanidan olingan bilimlar talabalarni oliy o'quv yurtini tamomlagandan so'ng moliya amaliyotiga oid kundalik faoliyatda uchraydigan dolzarb amaliy masalalarni echishda hamda davlat moliya siyosatiga doyr adabiyotlarni o'rganib malakalarini oshirishlarida qo'l keladi.

Amaliy, seminar va laboratoriya mashg'ulotlari bo'yicha bajariladigan ishlar miqdoriga minimal talablar

Ishchi o'quv dasturida keltirilgan amaliy (seminar) mashg'ulotlar mavzulari bo'yicha talabalar tegishli mavzular bo'yicha konspektlar oladi, referatlar va mustaqil ishlar tayyorlaydi hamda amaliyot o'qituvchisi nazoratida ular yuzasidan og'zaki suhbatdan o'tadi. Ushbu talablar amaliy mashg'ulotlar mavzularida kursiv bilan ko'rsatilgan savollar bo'yicha talabalarning to'liq o'zlashtirishlarini belgilaydi.

Auditoriya mashg'uloti turlarining soatlar hajmi (foizlarda) bo'yicha tavsiyalar

Oliy kasbiy ta'limning davlat standartlarida mazkur kursga 54 soat ajratilgan. Ularning 18 soati ma'ruza, 18 soati amaliy mashg'ulotlar va 18 soati mustaqil ta'limdir. Ushbu fan bo'yicha darslarni tashkil etish bir o'quv semestrig'a mo'ljallangan.

Talabalar bilimini baholash uchun o'tkaziladigan nazorat **tadbirlari** miqdori

Ushbu fan bo'yicha talabalarning o'zlashtirish darajasi o'quv reyting tizimi bo'yicha joriy, oraliq va yakuniy baholash natijalarida yig'ilgan ballar asosida aniqlanadi.

Fanni o'qitishning bir semestrida ikki marotaba joriy, ikki marotaba oraliq va bir marotaba yakuniy baholash (yozma ish usulida) amalga oshiriladi.

Kompyuter, informatsiey va boshqa zamonaviy o'qitish tsxnologiyalarini qo'llash

Quyidagilar ushbu fanni o'qitish jarayonida yangi texnologiyalardan foydalanishning asoslarini tashkil qiladi:

- tegishli o'quv maqsadlarini ishlab chiqish texnologiyasining mavjudligi;
- to'la o'zlashtirish texnologiyasi ko'zda tutilganligi;
- o'quv maqsadlarini nazorat (test) topshiriqlariga o'tkazish texnologiyasi mavjudligi;
- «test topshiriqlarining invariantligi metodologiyasi va nazariyasi» dan foydalanilishi;
- «muammoli usul va haqiqatni immitatsion modellashtirish» asoslaridan foydalanilishi;
- tayanch iboralarga asoslangan yozma ish orqali nazorat ishlarini o'tkazish tizimidan foydalanilishi.

Bu fanni o'qitishda moliyaga tegishli qonunlar, hukumat qarorlari, moliyaviy hisob-kitoblarning avtomatlashtirilgan tizimi («Moliya» AIJ) dasturi, nizomlar va moliyaviy loyihalarni baholashning YuNIDO va "Project expert" komp'yuter dasturlaridan, yangi kompyuter texnologiyalardan, tarqatma materiallardan, testlar to'plamidan ham foydalanish mumkin.

Ishchi dasturni tuzishga oid uslubiy tavsiyalar

Mazkur fan «Davlat moliyasini boshqarish» magistratura ta'lim yo'nalishlari bo'yicha mutaxassislarga tegishli tarzda 2-semestrda o'tilishi mo'ljallangan.

Ushbu fan bo'yicha ishchi dasturlari tuzishda:

- fan bo'yicha bakalavriat bosqichining tegishli yo'nalishlariga tasdiqlangan o'quv rejasiga muvofiq ajratilgan soatlar hisobga olinishi;

- har bir mavzuga oid huquqiy-me'yoriy hujjatlar hamda tegishli moliyaviy qonunchilik asosidagi yangi talab va o'zgarishlar talabalar e'tiborini jalb etadigan darajada berilishi;

mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular va savollar ajratilib ko'rsatilishi;

o'qitishning ilg'or texnologiyalari, dasturiy ta'minot imkoniyatlari hamda talabalar bilimi darajasini nazorat qilishning reyting tizimi talablaridan kelib chiquvchi vazifalar yoritilishi lozim.

2. FAN DASTURI

«Moliya stratsgiyasi» fani bo'yicha o'qiladigan ma'ruzalar mavzulari: Fanning predmeti va vazifalari

Fanning predmeti va vazifalari. «Moliya strategiyasi» faninm o'k,itishning ob'ektiv zarurligi va boshqa maxsus fanlar bilan o'zaro bog'liqligi. *Bozor sharoitida*

fanning oldiga tso'yiladigan talablar. Malakali moliya xodimlarini tayyorlashda fanning hissasi.

Moliyaviy siyosat va bozor tipidagi iqtisodiyotga o'tish

Moliyaviy siyosatning mazmuni va uni baxolash metodologiyasi. Moliyaviy siyosat va moliyaviy tartibga solish. O'tish davri iqtisodiyotini boshqarishda moliya siyosatining roli. *Moliya siyosatiga oid itstisodchi olimlarning tsarashlari va bu xususidagi munozaralar.*

Moliyaviy siyosat va xo'jalik sub'ektlari faoliyatini tartibga solishning soliqsiz usullari

Itstisodiyotni tartibga solishda xisob-moliya va balans siyosatining axamiyati, vazifalari va shchtisodiy dastaklari. Iqtisodiyotni pul-kredit va to'lov-hisob-kitob tizimi orqali tartibga solish. Iqtisodiyotda tarkibiy-mulkiy o'zgarishlarning moliyaviy jihatlari. *Korxona moliyasini taxminlashtirish va korxona moliyaviy siyosagpi.*

Soliq siyosati va korxonalarning byudjet bilan aloqalarini tartibga solish

Daromadni davlat byudjeti va xo'jalik o'rtasida taqsimlash tamoyilini takomillashtirish. *Solits siyosati va solits ortsali tartibga solishning asosiy soxalari.* Foydadan soliq va mablag'larning avanslashuvi muammosi. *Korxonalar daromadidan va mulkidan solits xamda byudjetdan tashtsari to'lovlar tizimi.*

Soliq og'irlmgini mukammallashtirish

Solits ogirligi to'grisidagi tushuncha. Solits oeirligi va uning xolatini belgilovchi omillar. Soliq og'irligining korxonaning moliyaviy xo'jalik faoliyatiga ta'siri tahlili. Tarmoqlararo yoki alohida olingan korxonalar o'rtasida soliq og'irligining taqsimlanishi. *Solits to'lovchilarga nisbatan solits ogirligini mukammallashtirish yo'nalishlari.*

Byudjet siyosati va iqtisodiyotni byudjet orqali tartibga solish

Uzbekistan Respublikasi mustaqilligi yillarida byudjet tizimidagi muhim ijobiy siljishlar. *Byudjet siyosati va byudjet ortsali tartibga solish soxalari.* O'tish davri iqtisodiyotida byudjet orqali moliyalashtirish xususiyatlari. *Byudjet va pul-kredit siyosatining xozirgi zamon muammolari*

O'zbekiston Respublikasi ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyotinp moliyaviy barqarorlashtnrish kontseptsmyasi

Iqtsodiy' o'sish stretegiyasi va korxonalar moliyaep li soglomlai!tirish. *Ijtimoiy siyosatning moliyaviy muammolaui. Fan-texnika taratstsiyotiga investitsiyalarni moliyalashtirigi -ijtimoiy-itstisodiy taratstsiyotning strategik yo'nalishi va muxim mezoni sifatida.*

Hozirgi zamon moliyaviy siyosatining ayrim strategik muammolari

Davlat moliya siyosatining strategik va taktik vazifalari. Byudjet taqchilligini boshqarish. *Inflyatsiya jarayonini boshshchrishning moliyaviy muammolari.* Xalq xo'jaligida hisob-kitob tizimini takomillashtirishning mgliyaviy jihatlari.

3. AMALIY VA SEMINAR MAShG'ULOTLARI , LABORATORIYa IShLARI, ChIZMA-HISOB IShLARI, KURS ISh(LOYIHA)LARI MAVZULARINING RO'YXATI

Amaliy (seminar) mashg'ulotlari mavzulari ro'yxati

Fanning predmeti va vazifalari

Fanning predmeti va vazifalari*. Moliya strategiyasi fanini o'qitishning ob'ektiv zarurligi va boshqa maxsus fanlar bilan o'zaro bog'liqligi*.

Moliyaviy siyosat va bozor tipidagi iqtisodiyotga o'tish

Moliyaviy siyosatning mazmuni va uni baholash metodologiyasi*. Moliyaviy siyosat va moliyaviy tartibga solish*.

Moliyaviy siyosat va xo'jalik sub'ektlari faoliyatini tartibga solishning soliqsiz usullari

Iqtisodiyotni tartibga solishda hisob-moliya va balans siyosatining ahamiyati, vazifalari va iqtisodiy dastaklari*. Iqtisodiyotni pul-kredit va to'lov-hisob-kitob tizimi orqali tartibga solish. Iqtisodiyotda tarkibiy-mulkiy o'zgarishlarning moliyaviy jihatlari. Korxona moliyasini tahminlashtirish va korxona moliyaviy siyosati*.

Soliq siyosati va korxonalarning byudjet bilan aloqalarini tartibga solish

Daromadni davlat byudjeti va xo'jalik o'rtasida taqsimlash tamoyilini takomillashtirish*. Soliq siyosati va soliq orqali tartibga solishning asosmy sohalari*.

Soliq og'irlmgini mukammallashtirish

Soliq og'irligi va uni belgilovchi oLillar\ Soliq og'irligining korxonaning moliyaviy xo'jalik faoliyatiga ta'siri tahlili*.

Byudjet siyosati va iqtisodiyotni byudjet orqali tartibga solish

Uzbekistan Respublikasi mustaqilligi yillarida byudjet tizimidagi muhim ijobiy siljishlar*. Byudjet siyosati va byudjet orqali tartibga solish sohalari*.

O'zbekiston Respublikasi ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyotini moliyaviy barqarorlashtirish kontseptsiyasi

Iqtisodiy o'sish stretegiyasi va korxonalar moliyasini sog'lomlashtirish*. Ijtimoiy siyosatning moliyaviy muammolari*.

Hozirgi zamon moliyaviy siyosatining ayrim strategii muammolari

Byudjet taqchilligini boshqarish*. Inflyatsiya jarayonini boshqarishning moliyaviy muammolari*. Xalq xo'jaligida hisob-kitob tizimini takomillashtirishning moliyaviy jihatlari*

4. TAVSIYa ETILAYoTGAN MAVZULAR BO'YIChA KO'RGAZMA-NAMOYISh MATERIALLARI RO'YXATI

O'quv jarayonini tashkil etishda mavzularni ko'ragazmali vositalardan, slaydlar, diaproektor va jadvallardan foydalangan holda o'rganish ko'zda tutilgan. Ayrim aniq masalalarni o'rganishda shaxsiy kompyuterlardan foydalanish tavsiya etiladi.

Tahlillar, prognozli ko'rsatgichlarni hisoblash, diagrammalar-ni, personal kompyuterda elektron tablitsalarda excel 7,0 paketi bilan ishlash asoslarini o'rganib o'tqazish.

Personal kompyuterda «pravo» systemasi bilan ishlashni o'rganish va o'qish jarayonida undan bilan foydalanish.

Case Studies: Uzbekistan Respublikasi davlat moliyasining makroiqtisodiy tahliliga va strategik moliyaviy rejalashtirish amaliyotiga oid o'quv misollari (rus tilida). Moliya Vazirligi xomiyligida "Byudjet-soliq siyosati" Markazi tomonidan tuzilgan.

Masofaviy o'qitish soatlari: www.google.ru. (Budapesht, Evropa Markaziy Universiteti dasturlari); www.yandex.ru.; www rumbler. ru.; www.worldbank.org.ru.; www.imf.org.

Kompakt disk: Sales information. International Monetary Fund - Publication Services: Exchange Rate Analysis with a Case Study on Poland.

Statistik **to'plamlar:**

1. Strani mira v tsifrax za 2000, 2001 g.
2. Sotsialno-ekonomicheskoe polojenie Respubliki Uzbekistan za 2000, 2001, 2002g.
3. Otcheti MVF za 2000, 2001 g.

5. O’ZLAShTIRISh NAZORATI

O’quv jarayoni davomida talaba to’plashi mumkin bo’lgan maksimal ball 60 ga teng bo’lib, shundan joriy baholashga 24,0 ball, orqali baholashga 10,0 ball va yakuniy baholashga 18,0 ball ajratiladi. Yozma ish variantlar bo’yicha tuzilib, u o’quv dasturiga to’liq moe kelishi ta’minlanadi va talabalarning o’zlashtirish ko’rsatkichi, reyting asosida baholanadi,

Joriy va oraliq baholash turlari uchun fanga belgilangan ballar miqdori o’quv rejasi bo’yicha har semestrda ajratilgan soatning 70 foizi doirasida belgilanadi. O’qitilayotgan fanga mas’ul bo’lgan kafedra qarori bilan mavzularning murakkabligi va zaruriyligiga qarab ballar quyidagi mezonlar asosida qo’yiladi:

- magistratura tinglovchisining o’quv jarayonidagi davomati va faolligi;
- amaliy mashg’ulotlarga tayyorgarlik darajasi;
- fan bo’yicha qonuniy va me’yoriy hujjatlarni konspektlashi;
- kafedra tomonidan belgilangan mavzular bo’yicha referat yozishi;
- mustaqil ta’lim doirasida berilgan nazorat ishlarini bajarishi.

Joriy va oraliq baholash turlari yozma ish yoki boshqa usullarda (og’zaki, test, himoya va hokazo) o’tkazilishi mumkin.

Magistratura tinglovchisining bilimi yakuniy baholashda fan bo’yicha dastur to’la o’tilgandan so’ng baholanadi. Yakuniy baholashga ajratilgan ballar miqdori o’quv rejasida fanga ajratilgan soatning 30 foizi miqdorida belgilanadi. Fan bo’yicha yakuniy baholash belgilangan tartibda yozma ish usulida o’tkaziladi.

Oliy ta’lim muassasasi fanlar uchun baholash turlarining har biri bo’yicha reyting ballarini hisoblash mexanizmini ishlab chiqadi va uslubiy kengashda tasdiqlaydi.

Semestr yoki o’quv yili davomida o’qitiladigan fan bo’yicha 55 va undan yuqori foizni to’plagan magistratura tinglovchisi qoniqarli o’qiyotgan deb hisoblanadi. Fanlar bo’yicha maksimal ballning 55 foizdan kam ball to’plagan magistratura tinglovchisi qoniqarsiz o’qiyotgan (akademik qarzdor) deb hisoblanadi.

Semestr davomida fanlar bo’yicha to’plangan ball quyidagi o’zlashtirish ko’rsatkichi bilan baholanadi:

- 86-100 foiz (51,6 balldan 60,0 ballgacha) - «a’lo»;
- 71-85 foiz (42,6 balldan 51,0 ballgacha) - «yaxshi»;
- 55-70 foiz (33,0 balldan 42,0 ballgacha) - «koniqarli».

Yozma ish variantlarini baholash mezonlari kafedra majlisining bayonnomalari bilan tasdiqlanadi.

2. ADABIYoTLAR

Asosiy adabiyotlar

1. Karimov I.A. Uzbekistan: Milliy istiqlol, iqtisod, siyosat, mafkura. - T.: O’zbekiston, 1996.
2. Karimov I.A. Uzbekistan XXI asr bo’sag’asida: xavfsizlikka tahdid, barqarorlik shartlari va taraqqiyot kafolatlari. - T.: Uzbekistan, 1997.

3. Karimov I.A. Uzbekistan Buyuk kelajak sari. - T.: Uzbekistan, 1998. Uzbekistan Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2002 yil 30 dekabrdagi "Uzbekistan Respublikasining 2003 yilda ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyotining asosiy makroiqtisodiy kursatkichlari va davlat byudjetining parametrlari to'g'risidagi 455-sonli qarori.
4. Uzbekistan Respublikasi moliyaviy qonunchiligi. - T.: O'zbekiston, 2001.
5. Akramov E.A., Tairov A.E. «O'zbekiston Respublikasining iqtisodiy isloxotlari» - M.: TOO «Lyuks-art», 1998.
6. Abramova A.M., Aleksandrova L.S. Finansi, denejnoe obrashchenie i kredit: Ucheb. pos. - M., 1999.
7. Avdokushin E.F. Mejdunarodnie ekonomicheskie otnosheniya. Ucheb. pos. - M., 2001.
8. Bocharov V.V. Investitsionniy menedjment: regionalniy aspekt. - S-Pb.: Piter, 2000.
10. Dj K Van Xorn. Osnovi upravleniya finansami. Pod red. prof. Sokolova Ya.V. - M.: Finansi i statistika, 1996. Dj. Menvil Xarris. Mejdunarodnie finansi. - M.. 1996.
11. Drobozina L.A. Obshchaya teoriya finansov. - M.: Banki i birji 1999.
12. Ershov M.V. Valyutno-finansovie mexanizmi v sovremennom mire. - M.: OAO MPO, 2001.
13. Zaripova I.R., Xafizova V.R. Istoriya razvitiya i sovremennoe sostoyanie mejbyudjetnix otnosheniy v Rossii. - 2 - izd. - Ufa.: GP «Print», 2(101.
14. Zaripova I.R., Xafpzova V.R. Balans finansovix resursov territorii. - 2-izd. - Ufa.: GP «Print», 2001.
15. Ivanova M.V. Finansi i razvitie malix gorodov Kolskogo Severa. - 2-izd. -Apatiti: IEP KNTs RAN, 2001.
16. Karavaeva I.V. Nalogovoe regulirovanie rinochnoy ekonomiki: Ucheb. pos. dlya VUZov. -M.: YuNITI-DANA, 2000.
17. Kovaleva A.M. Finansi. Ucheb. pos. dlya studentov ekonomicheskix napravleniy i spetsialnostey VUZov, - 3-izd. - M.: Finansi i statistika, 2001.

Kratko I.G. Mejdunarodnoe predprinimatelstvo. Ucheb. pos. - M., 2001.

19. Mirovaya ekonomika i mejdunarodnie ekonomicheskie otnosheniya. Uch. pos. pod red. Akopovoy E.S. - M.: Feniks, 2001.
20. Mejdunarodnie ekonomicheskie otnosheniya. Uch. pod red.

Liventseva N.N. - M.: Finansi i statistika, 2001.

21. Mirovaya ekonomika, mejdunarodnie ekonomicheskie otnosheniya. Seriya uchebniki. Ucheb. pos. Pod red. Akovopoy. E. S. - M.: Feniks, 2001.
22. Mirovaya ekonomika i mejdunarodnie ekonomicheskie otnosheniya. Ucheb. pos. pod. red. Akavopoy. E.M. -M.: Feniks, 2001.
23. Mejdunarodnie finansovie otnosheniya. Uch. pod red. akad. Senchagova A. G. - M.: Finansi i statistika, 2001.
24. Preobrazovanie finansovoy sistemi v Respublike Kazaxstan. - Vashington-Almati-Manila, 1997.
25. Postnikov S.L. Mirovaya ekonomika i ekonomicheskoe polojenie Rossii. Statisticheskiy sbornik. - M.: Dialog, 2001.
26. Strigin A.V.Mirovaya ekonomika - M.: Ekzamen, 2001.
27. Sumarokov V.N. Gosudarstvennie finansi v sisteme makroekonomicheskogo regulirovaniya. - M.: Finansi i statistika, 1996.
28. Teylor A.X., Poukoka M.A. Finansovoe planirovanie i kontrol. 2-e izd. - M.: INFRA-M, 1999.
29. Finansi: Uch. dlya vuzov. Pod red. M.V. Romanovskogo, O.V. Vrublevskoy, B.M. Sabanti. - M.: Yurayt, 2000.
30. Finansi. Pod red. d.e.n. Kovalevoy A. M. Rekomendovano Gos. kom. Rossiyskoy federatsii v kachestve ucheb. pos. dlya studentov ekonomicheskix napravleniy i spetsialnostey VUZov. - M.: Finansi i statistika, 1996.

31. Ernst Djons. Delovie finansi. -M.: Dialog, 1998. Chetirkin E.M. Finansoviy analiz proizvodstvennix investitsiy. 2-e izd. ispr. i pererab. -M.: Delo, 2001.
32. Yurtseva T.V. Ekonomika nekommercheskix organizatsiy. - M.: Yurist, 2002.
33. V. Ponamarenko. Finansi obshchestvennogo sektora Rossii. - M.: Ekonomika, 2001.

Qo’shimcha adabiyotlar

1. Vajneyshie zadachi organov finansovoy sistemi – finansi pri perexode k rinku // Finansi, 1997, № 6.
2. Kostyunina G.M. Mejdunarodnaya praktika regulirovaniya inostrannix investitsiy. Uch. pos. - M.: Finansi i statistika, 2001.
3. Gerasimenko G.P., Markaryan E.A., Finansoviy analiz. Uch. pos. - M.: PRIOR, 1996.
4. Dj K Van Xorn. Osnovi upravleniya finansami. Pod red. prof. Sokolova Ya.V. - M.: Finansi i statistika, 1996.
5. Kovalev V.V. Finansoviy analiz: upravlenie kapitalom, vibor investitsiy, analiz otchetnosti. - M.: Finansi i statistika, 1996..
6. Kratko I.G. Mejdunarodnaya predprinimatelstvo. Ucheb. pos. - - M., 2001.
7. Kutafin O.E., Fadeev V.I. Munitsipalnoe pravo Rossiyskoy Federatsii. - M.: Yurist, 1997.
8. Lavrov A. Problema stanovleniya i razvitiya byudjetnogo federalizma v Rossii. Stanovlenie rinochnoy ekonomiki v Rossii: Sb. nauch. proektov. Vip. 10. - M., 1997.
9. Larionov I. K. O nekotorix voprosax sotsialno-ekonomi cheskoy strategii i finansovoy politiki//Finansi, 1997, №6.
10. Livshits A.Ya. Osnovnie orientiri finansovoy politiki //Finansi, 1997, № 1.
11. Mirovaya ekonomika. Ekonomika zarubejnix stran. Pod. red. prof. V. P. Kolesova i dr. - M.: Flinta, 2001.
12. Petrov Yu. Ozdorovlenie finansovoy sistemi i normativnie metodi gosudarstvennogo regulirovaniya ekonomiki // Rossiyskiy ekonomicheskiy jurnal, Izd. «Finansi i statistika». 1997, № 3.
13. Pogorletskiy A.I. Ekonomika i ekonomicheskaya politika Germanii v XX veke. - S-Pb., 2001.
14. Pushkareva V.M. Istoriya finansovoy misli i politiki nalogov. Ucheb. pos. - M.: INFRA-M, 1996.
15. Sumarokov V.N. Gosudarstvennie finansi v sisteme makroekonomicheskogo regulirovaniya. - M.: Finansi i statistika, 1996.
16. Erik Xelfert. Texnika finansovogo analiza. Per. s angl. pod red. Belix L.P. - M.: Audit, 1996.
17. Boyd J. Inflation. "Growth and Centrol Banks Theory and Evidence", 1996. Policy Resear ch worcing Poner. 1575. The World Bank. Washington. D. S
18. EBKD transtition Ronont 998. Financial sector in transition. European Bank for Beconnts nuction and Development. London 1998.
19. Hermes N. Lesnik R. Financial System Development in Transition Ekonomies. Jornal of Banking and Finance. Vol. 24. Moyer C. Financial System. Corporote Finance and Ekonomik Development, in RA Hubbart (ed) Assymetric information. Corporote Finance and investment. A Notional Bueau of Economic 1990 Researck Project Report, University of Chicnyo Press. Chicago.
20. Steinherr A. An innovatori Package for Financial Sector Reforms in Eastern Euro pean Countries. Jorunal of Banking and Financeial 17 PP. 1033-1057.
21. Mingaleva Zh About the experience of enterprise's strotegies in crises situation. All Russian scientific conference "Economics" theory methodology, thends of developmrnt: S-Petersburg 1998.
22. Tkacheva Sinnovation Activities Infrastrue, turee as Multi Angent Sysem The 11th Annouol Meeting of the Japan Association for Evolutionary Economics. JAFEE 2000 Tokyo Japan 2000. 136-141.